

УДК 614.4:725.5:001.8

Л.В. Крохмалюк

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САНІТАРНО-ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ БАГАТОПРОФІЛЬНОЇ ЛІКАРНІ

ДУ «Український інститут стратегічних досліджень Міністерства охорони здоров'я України», м. Київ, Україна

Мета – визначити методичні підходи до забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатoproфільної лікарні.

Матеріали та методи. Матеріалами дослідження були: нормативна база, документи із реформування санітарно-епідеміологічної служби, міжнародний досвід забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатoproфільної лікарні. У роботі використано такі методи: бібліосемантичний, структурно-логічного аналізу, контент-аналізу.

Результати. Методологія забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатoproфільної лікарні полягає у вирішенні завдань основних складових санітарно-епідеміологічного благополуччя: інфекційне благополуччя лікарні; організація безпечного та якісного харчування, освітлення, водопостачання, опалення, повітря; забезпечення безпечного лікувально-охоронного режиму в лікарні. У методологічному плані вирішення даних завдань має базуватися на стратегічному, комплексному та поточному плануванні даного розділу діяльності лікарні, матеріально-технічному забезпеченні, безперервному навчанні медичного персоналу, бактеріологічному контролі, стандартизації медичних послуг; моніторингу та оцінці санітарно-епідеміологічного благополуччя лікарні за визначеними індикаторами.

Висновки. Втілення в практичну діяльність запропонованих методичних підходів дасть змогу створити безпечні умови перебування пацієнтів у лікарнях та безпечні умови праці для медичного персоналу.

Ключові слова: багатoproфільна лікарня, санітарно-епідеміологічного благополуччя, забезпечення, методичні підходи.

Вступ

Санітарно-протиепідемічний режим – це комплекс організаційних, санітарно-профілактичних, гігієнічних та протиепідемічних заходів, направлених на попередження внутрішньолікарняної інфекції. Санітарно-протиепідемічний режим включає вимоги до санітарного стану території, на якій розміщена лікарня, внутрішнього обладнання лікарні, освітлення, опалення, вентиляції, санітарного стану приміщень. Внутрішньолікарняна інфекція – це будь-яке інфекційне захворювання, яке уражує хворого під час госпіталізації в лікарні чи в разі звернення його до цього закладу по медичну допомогу, або інфекційне захворювання співробітника внаслідок його роботи в лікарні [2, 3].

Внутрішньолікарняні інфекції є актуальною проблемою охорони здоров'я як у медичному, так і в соціальному й економічному аспектах. Такі інфекції можуть спричинити смерть, подовжувати термін перебування пацієнтів у стаціонарі, унаслідок чого збільшується вартість лікування, а також приводити до інвалідності [1].

З метою охорони здоров'я населення, забезпечення оптимальних умов перебування хворих у закладах охорони здоров'я і безпечних умов праці медичних працівників держава забезпечує дотримання належного санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режиму. Виконання санітарних правил покладається на керівників закладів охорони здоров'я. Вимоги санітарних правил є обов'язковими для юридичних і фізичних осіб-суб'єктів

інвестиційної діяльності на території України незалежно від їх відомчого підпорядкування і форм власності [4, 5].

Останнім часом, в умовах реформування системи охорони здоров'я та санітарно-епідеміологічної служби, змінюються санітарні правила та умови контролю за їх дотриманням, що й зумовило актуальність даної роботи [6, 7].

Мета роботи – визначити методичні підходи до забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатoproфільної лікарні.

Матеріали та методи

Матеріалами дослідження були: нормативна база, документи із реформування санітарно-епідеміологічної служби, міжнародний досвід забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатoproфільної лікарні. Використано такі методи: бібліосемантичний, структурно-логічного аналізу, контент-аналізу.

Результати дослідження та їх обговорення

Нами проаналізовано документи з реформування санітарно-епідеміологічної служби, міжнародний досвід забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатoproфільної лікарні і запропоновано такі методичні підходи до забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатoproфільної лікарні на сучасному етапі розвитку системи охорони здоров'я України.

При цьому слід зазначити, що питання забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатoproфільної лікарні стосуються однаковою мірою як безпеки пацієнтів, так і медичних працівників.

Методологія забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатoproфільної лікарні полягає у вирішенні завдань основних складових санітарно-епідеміологічного благополуччя: інфекційне благополуччя лікарні; організація безпечного та якісного харчування освітлення, водопостачання, опалення, повітря; забезпечення безпечного лікувально-охоронного режиму в лікарні.

У методологічному плані вирішення даних завдань має базуватися на стратегічному, комплексному і поточному плануванні даного розділу діяльності лікарні. Планування роботи в даному напрямку має відбуватися як у цілому по закладі охорони здоров'я, так і в кожному структурному підрозділі.

Базою забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатoproфільної лікарні є стан її споруд і будівель, який має відповідати діючим СНіПам.

У вирішенні зазначених завдань щодо забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатoproфільної лікарні в методичному плані слід звернути увагу на такі складові:

– матеріально-технічне забезпечення обладнанням, устаткуванням, білизною, інвентарем, дезінфікуючими засобами, одноразовим інструментарієм, засобами індивідуального захисту медичного персоналу; угоди з постачальниками комунальних послуг, товарів та послуг при відповідному їх фінансуванні;

– безперервну систему навчання медичного персоналу: лікарів, середніх і молодших медичних працівників із комплексу знань щодо забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатoproфільної лікарні та безпеки перебування пацієнтів і профілактики для медичного персоналу професійних заражень і захворювань;

– організацію безпечного та якісного харчування із забезпеченням відповідної діяльності та контролем за

роботою харчоблоку і пунктів роздачі харчів, а також створення системи контролю за особистими продуктами харчування і створенням умов для їх зберігання і вживання;

– стандартизацію на рівні лікарні медичних операцій, лікарських і сестринських маніпуляцій, діагностичних досліджень, стерилізації інструментарію, прибирання приміщень, утилізації біоматеріалів тощо.

Важливе значення в забезпеченні санітарно-епідеміологічного благополуччя багатoproфільної лікарні має організація системи просвітницької роботи з пацієнтами. Складовими такої системи є: правила перебування в лікарні, правила особистої гігієни, інфекційна безпека, основи лікувально-охоронного режиму тощо.

І на кінець, слід наголосити на такому надзвичайно важливому аспекті, як моніторинг та оцінка санітарно-епідеміологічного благополуччя в лікарні. Цей моніторинг має проводитися за розробленими комплексними індикаторами структури, процесу та результату, включаючи реєстрацію й аналіз усіх інфекційних ускладнень у пацієнтів, при чому основною умовою є зміна підходів до дій адміністрації лікарень у разі виявлення випадку подібного ускладнення: від прийняття адміністративного рішення до проведення навчання медичного персоналу з метою попередження таких випадків.

Висновки

Втілення в практичну діяльність запропонованих методичних підходів дасть змогу створити безпечні умови перебування пацієнтів у лікарні і безпечні умови праці для медичного персоналу.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробкою функціонально-організаційної моделі забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя багатoproфільної лікарні.

Література

1. Венцель Р. В. Внутрибольничные инфекции / Р. В. Венцель. – Москва : Медицина, 1990.
2. Маненко А. К. Гигиена лечебных учреждений / А. К. Маненко, Н. И. Сахновская. – Киев : Здоровье, 1982.
3. О лечебно-охранительном режиме в лечебно-профилактических учреждениях (методические рекомендации). – Москва : МЗ СССР, 1987.
4. Поняття про лікувально-охоронний, санітарно-гігієнічний режими, особливості їх застосування в дитячій лікарні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://studopedia.ru/11_188973_ponyattya-pro-likuvalno-ohoronniy-sanitarно-gigienichniy-rezhimi-osoblivosti-ih-zastosuvannya-u-dityachiy-likarni.html. – Назва з екрана.
5. Рукавцова О. М. Гигиена лечебных учреждений / О. М. Рукавцова, О. М. Ландина. – Киев : Здоровье, 1988.
6. Санітарно-протиєпідемічний режим, його мета, засоби забезпечення [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://referat.repetitor.ua>. – Назва з екрана.
7. Схема контроля за состоянием санитарно-противоэпидемического режима в лечебно-профилактических учреждениях (метод. рекомендации). – Москва, 1990.

Дата надходження рукопису до редакції: 10.01.2017 р.

Методические подходы к обеспечению санитарно-эпидемиологического благополучия многопрофильной больницы*Л.В. Крохмалюк*

ГУ «Украинский институт стратегических исследований
Министерства здравоохранения Украины»,
г. Киев, Украина

Цель – определить методические подходы к обеспечению санитарно-эпидемиологического благополучия многопрофильной больницы.

Материалы и методы. Материалами исследования стали: нормативная база, документы по реформированию санитарно-эпидемиологической службы, международный опыт обеспечения санитарно-эпидемиологического благополучия многопрофильной больницы. В работе использованы следующие методы: библиосемантический, структурно-логического анализа, контент-анализа.

Результаты. Методология обеспечения санитарно-эпидемиологического благополучия многопрофильной больницы заключается в решении задач основных составляющих санитарно-эпидемиологического благополучия: инфекционное благополучие больницы; организация безопасного и качественного питания, освещения, водоснабжения, отопления, воздуха; обеспечение безопасного лечебно-охранного режима в больнице. В методологическом плане решение данных задач должно базироваться на стратегическом, комплексном и текущем планировании данного раздела деятельности больницы, материально-техническом обеспечении, непрерывной учебе медицинского персонала, бактериологическом контроле, стандартизации медицинских услуг; мониторинге и оценке санитарно-эпидемиологического благополучия больницы по определенным индикаторам.

Выводы. Воплощение в практическую деятельность предложенных методических подходов позволяет создать безопасные условия пребывания пациентов в больницах и безопасные условия труда для медицинского персонала.

Ключевые слова: многопрофильная больница, санитарно-эпидемиологического благополучия, обеспечение, методические подходы.

Methodological approaches to the provision of sanitary-and-epidemiological well-being of multisectoral hospital*L.V. Krokhmalyuk*

PE “Ukrainian Institute of Strategic Researches
of MHC of Ukraine”, Kyiv, Ukraine

Purpose – to define methodological approaches to the provision of sanitary-and-epidemiological well-being of multisectoral hospital.

Materials and methods. Bibliosemantic method and the methods of structural-and-logical analysis and content analysis were applied in the course of study. The normative documents, the documents on the reform of the sanitary-and-epidemiological service, international experience on the provision of sanitary-and-epidemiological well-being of multisectoral hospital were used as the materials of research.

Results. Methodology providing sanitary-and-epidemiological well-being of multisectoral hospital consists of a solution of the problems of the main components of the sanitary-and-epidemiological well-being: infectious well-being of the hospital; organization of safe and high quality food, lighting, water supply, heating, air; provision of safe treatment and guarding the hospital. In methodological terms, the decision of the tasks mentioned should be based on strategic, comprehensive, and current planning for this section of the hospital activities, material and technical provision, the continuous training of medical personnel, bacteriological control, standardization of medical services; monitoring and evaluation of sanitary-and-epidemiological well-being of the hospital according to the defined indicators.

Conclusions. Implementation of the proposed methodological approaches in practice will give way to creation of safe conditions of patients' stay in hospitals and safe working conditions for medical staff.

Key words: multisectoral hospital, sanitary-and-epidemiological well-being, provision, methodological approaches.

Відомості про автора

Крохмалюк Любомир Валерійович – пошукувач ДУ «Український інститут стратегічних досліджень Міністерства охорони здоров'я України»; пров. Волго-Донський, 3, м. Київ, 02099, Україна.